

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/489/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.492/2024/5. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Litresits András ügyvéd) útján eljárva az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kfv.III.37.492/2024/5. számú ítéletének valamint a Fővárosi Törvényszék 103.K.703.418/2023/6. számú ítéletének alaptörvényellenességét, mivel az indítvány szerint a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdését, VII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint 28. cikkét.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az indítványozó 2022. szeptember 16-án kérelemmel fordult az alapvető jogok biztosához mint egyenlő bánásmód hatósághoz (a továbbiakban: hatóság), mivel diszkriminatívnak tartotta, hogy a népszámlálási kérdőíven az ateista, nem vallásos személyek esetében nem a világnézetére kérdezett rá a kérdőív, hanem a vallására, azaz az ateizmust csak a „vallása, felekezet” mezőbe lehetett beírni. Kérelmében kifejtette, hogy a népszámlálási kérdőív a fentiek miatt azt a téves sztereotípiát erősíti, miszerint az ateizmus is vallás. Emellett azért is diszkriminatívnak tartotta a szabályozást, mivel így összemosásra kerülnek a felekezeten kívüli nem vallásos személyek és az ateisták, holott a két kategória merőben eltér egymástól.
- [3] Az indítványozó beadványát a hatóság visszautasította. Ezzel szemben azonban az indítványozó közigazgatási pert kezdeményezett. A perben eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a visszautasító végzést megsemmisítette és a hatóságot új eljárásra kötelezte. A törvényszéki ítélet indokolása szerint

tartalmilag a hatóság érdemben vizsgálta az indítványozó kérelmét, ezért a jogszabályi feltételek hiányára történő visszautasítás nem lett volna lehetséges.

- [4] Ezt követően a hatóság új eljárásában érdemben megvizsgálta az indítványozó kérelmét, és azt elutasította. A hatóság indokolása szerint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) szerinti eljárásban a kérelmezőnek kell valószínűsítienie, hogy hátrány érte, valamint, hogy rendelkezett azzal a védett tulajdonsággal, amely miatt őt álláspontja miatt hátrány érte. A hatóság határozatának az indokolásában kifejtette, hogy az indítványozó bár rendelkezett az Ebktv. szerinti védett tulajdonsággal (vallási vagy világnézeti meggyőződés), azonban azzal összefüggésben jelen ügyben őt hátrány nem érte. A népszámlálást lefolytató Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) ugyanis a népszámlálásról szóló törvény előírásait betartva kérdezett rá az indítványozó vallására, azt bővíteni az indítványozó kérésére nem tudta volna, és a kérdésfeltevéssel az indítványozónak hátrányt nem okozott. Az indítványozó választhatta volna a vallására vonatkozó kérdésnél, hogy ateista, vagy hogy „nincs vallása, felekezeti”, tehát ezen kérdésnél megvallhatta volna a világnézetét is. Mindezekre tekintettel a hatóság a kérelmet elutasította.
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően közigazgatási pert kezdeményezett a törvényszéknél, amely azonban a keresetet elutasította.
- [6] A törvényszék ítéletében kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság 42/2021. (XII. 20.) AB határozata szerinti is a védett tulajdonságok körébe sorolható a vallás, illetve a politikai vagy más vélemény is. Ezért az vitán felül áll, hogy az indítványozó ateista világnézete védett tulajdonságnak minősül. A népszámlálási kérdőív valóban a vallásra kérdezett rá, és azt nem differenciálta, ez a körülmény azonban önmagában nem valószínűsíti, hogy az indítványozót hátrány érte. Az indítványozó dönthetett arról, hogy válaszol-e ezen kérdésre, és arra is lehetősége volt, hogy akár szöveges választ írjon ehhez. A törvényszék álláspontja szerint abból, hogy a népszámlálási kérdőív nem vette külön válaszlehetőségként az „ateista világnézet”-et, még nem következik az Ebktv. 19. §-ának a megsértése. Miután tehát az indítványozónak lehetősége volt saját meggyőződésének a közlésére, így a törvényszék szerint az indítványozót nem érte hátrány. Emellett arra is felhívta a figyelmet a törvényszék, hogy más világnézetek képviselőinek sem volt lehetőségük külön feltüntetniük világnézetüket, így az indítványozót ezen személyekhez viszonyítva sem érte hátrány.
- [7] 1.3. Az indítványozó a törvényszék ítéletével szemben felülvizsgálati eljárást kezdeményezett a Kúriánál, amely azonban a törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta.
- [8] A kúriai ítélet indokolása szerint a népszámlálás során rögzítendő adatkört törvény szabályozza, amely adatkör összhangban áll az Európai Unió által is előírt rögzítendő adatkörökkel. A korábbi népszámlálások során is a vallás kérdésére kérdezett rá a

kérdőív, és nem a világnézetre. Ennek az oka, hogy a népszámlálásnak a célja a hazai vallási viszonyok felmérése, az egyes felekezetek lélekszámának összehasonlítása, területi megoszlása. Az Alaptörvény VII. cikke és a kapcsolódó törvényi szabályozás is garantálja, hogy mindenkinek joga van a lelkiismereti és vallásszabadsághoz, amelybe beletartozik a kinyilvánítás mellőzésének a szabadsága is. Az Alaptörvény XV. cikkéből következően pedig mindenki szabadon döntheti el, hogy vallásáról és világnézetéről megoszt-e információkat az állammal vagy sem. Az ateista személyek számadatának a kérdése azonban nem hozható összefüggésbe az Alaptörvény VII. cikkével, ugyanis a népszámlálási kérdőív nem csorbította az indítványozó szabad gondolathoz, valamint a lelkiismeret és vallásszabadsághoz való jogát. A Kúria emellett kiemelte azt is, hogy nem minden megkülönböztetés lesz diszkriminatív. Amennyiben a megkülönböztetésnek van észszerű indoka, és az objektív valamint törvényes, akkor nem tekinthető hátrányosnak. A perbeli ügyben a Kúria szerint a megkülönböztetés észszerű indoka pontosan az, hogy a valláshoz, felekezethez tartozásról történő nyilatkozat törvényi célt szolgál, mindemellett a vallásra vonatkozó adatsor zárt, szemben a nem vallásos nézeteket vallókkal. A Kúria is megerősítette ugyanakkor, hogy az indítványozó világnézete védett tulajdonságnak minősül. Az indítványozónak azonban azt kellett volna bizonyítania, hogy őt a vele összehasonlítható helyzetben lévőkhöz képest hátrány érte. E tekintetben a Kúria korrigálta a törvényszék álláspontját és kiemelte, hogy az indítványozót nem a más „nem vallásos” személyekkel kellett összevetni, hanem a magukat vallásosnak tartó személyekkel, mivel az indítványozó szerint őt ezen csoportok tagjaihoz képest érte hátrány. Ugyanakkor a Kúria e tekintetben kiemelte, hogy az indítványozó csupán állította, hogy őt emiatt (azaz, hogy világnézetét nem tudta megvallani) hátrány érte. A valószínűsítés azonban nem éri el a bizonyítás szintjét. A hátránynak ugyanis konkrétan kell lennie.

- [9] Mindezek alapján a Kúria elvi tartalomként megállapította, hogy az a gyakorlat, hogy a KSH kizárólag a vallásra és nem a világnézeti meggyőződésre kérdezett rá a népszámlálási kérdőíven, törvényi előíráson alapult, a népszámlálás során gyűjtendő adatok körét az azt elrendelő jogalkotó határozta meg. Az Ebktv. által megkívánt valószínűsítés követelménye nem éri el ugyan a bizonyítás szintjét, azonban a pusztá állításnál mindenképpen magasabb elvárási szintet jelent.
- [10] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a kúriai és a törvényszéki ítélet megsemmisítését, mivel az álláspontja szerint az Alaptörvény több cikkét is sérti.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában (amelyben hosszasan idézett korábbi alkotmánybírósági határozatokat, illetve a támadott kúriai ítélet indokolását is) kifejtette, hogy álláspontja szerint a kúriai ítélet téves indokolást tartalmaz. Nem vette ugyanis figyelembe a Kúria, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy a miniszterelnök kijelentette, hogy a támogatásokat a népszámlálási adatok

alapján kellene kiosztani, továbbá azt sem értékelte megfelelően, hogy a 2011-es népszámlálásról szóló törvény szerint még külön szerepelt az ateizmus a kérdőíven. Álláspontja szerint (amelyet a felülvizsgálati kérelmében is kifejtett) a népszámlálási kérdőív a nemzetközi követelményeknek sem felelt meg, de a Kúria ezt sem vizsgálta illetve értékelte. Érvelése szerint azért, hogy a népszámlálási kérdőíven nem lehetett nyilatkozni a világnézeti álláspontjáról, a népszámlálás folytán kevesebb és rosszabb minőségű adat fog rendelkezésre állnia az államnak e tekintetben, amely rontja ezen személyeknek az érdekérvényesítő képességét. Álláspontja szerint súlyosan diszkriminatív az ateistákkal szemben, hogy a KSH adataiból nem derül ki, hogy hány ateista él Magyarországon. Alkotmányjogi panaszában azt is kifejtette, hogy sérti az Alaptörvény VII. cikkét valamint XV. cikkét, hogy a hatóság valamint a bíróságok olyan jogszabályokra alapozták döntésüket (népszavazási törvény), amely alaptörvény-ellenes. Ezen törvények alkotmányossági vizsgálatát pedig egyik bíróság sem kezdeményezte az Alkotmánybíróságnál, holott ő ezt indítványozta. Véleménye szerint az alkalmazott jogszabály a nemzetközi egyezményekkel is ellentétes, ezért a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény Q) cikkét is.

- [12] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [13] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [14] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [16] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló bírósági eljárásban érintett felperes nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírósági ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [17] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában utalt arra, hogy álláspontja szerint az alapügyben alkalmazott, a 2022-es népszavazás szabályairól szóló törvény alaptörvény-ellenes (az Alaptörvény Q) cikkét, VII. cikkét, valamint XV. cikkét sérti),

azonban indítványa ezen jogszabály vizsgálatára és megsemmisítésére nem tartalmazott semmilyen kérelmet (még utalás szintjén sem). Az Abtv. 28. § (1) bekezdése ugyan lehetővé teszi, hogy a 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytassa az Alkotmánybíróság, ez a hatáskör azonban hivatalból gyakorolható. Jelen ügyben azonban az Alkotmánybíróság nem tartotta indokoltnak a bírósági eljárásokban is alkalmazott fenti törvényi rendelkezés normakontrolljának lefolytatását.

- [18] 2.4. Az indítványozó az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésének a sérelmét is állította.
- [19] Alkotmányjogi panaszban az Abtv. 27. §-a alapján csak Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére lehet hivatkozni. Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése azonban nem Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, ezért ennek az alaptörvényi szabálynak az állított sérelme az alkotmányjogi panasz alapján nem vizsgálható.
- [20] 2.5. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. E tekintetében fontos kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikkére alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható {lásd pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 12/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [41]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3138/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [21] 2.6. Az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében megállapítható, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a*) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. A panaszos megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [22] Az indítványozó az érintett alaptörvényi cikkek sérelmét abban látta, hogy az eljáró bíróságok nem megfelelően értékelték az általa előadottakat, és téves következtetéseket vontak le az irányadó jogszabályokból.
- [23] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása

önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [24] E körben az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-ának vizsgálata körében az alábbiakat állapította meg.
- [25] Fontos kiemelni, hogy Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált jogállamiság követelményével összefüggésben az egyik legfontosabb alkotmányos követelmény egy állam működésével összefüggésben a jogbiztonság, vagyis a kiszámíthatóság biztosítása. Ez a kiszámíthatóság a jogalkotás és a jogalkalmazás területére egyaránt vonatkozik. Ebből következően a bíróságoknak a jogszabályok keretei között, azokat alkalmazva kell a döntésüket meghozniuk. Ha ezen döntés *contra legem* jellegű, azaz a jogszabályokkal ellentétes, akkor sérül a jogbiztonság elve (és ezen keresztül a tisztességes eljáráshoz való jog is). Az azonban – az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban – nem róható fel egy bíróságnak, ha az a jogszabályok szerint jár el. Jelen ügyben megállapítható, hogy mind a törvényszék, mind pedig a Kúria az irányadó jogszabályok alapján járt el az eljárása során. Az alkotmányjogi panaszban támadott ítéletek indokát adták ugyanis annak, hogy miért döntöttek az ítéletek rendelkező része szerint, és hogy miért nem érte hátrányt az indítványozót a népszámlálási kérdőív érintett kérdése által.
- [26] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint nem vizsgálja a jogszabályok bíróságok általi alkalmazását, a jogszabályok értelmezését mindaddig, amíg azok nem vetik fel az alaptörvény-ellenesség kételyét. Jelen ügyben megállapítható, hogy az indítványozó által felhozott érvek alapján az eljáró bíróságok ítéletei tekintetében nem merül fel az alaptörvény-ellenesség kételye, tekintettel arra, hogy az eljáró bíróságok az irányadó anyagi és eljárási jogszabályoknak a következetes bírói gyakorlat szerinti értelmezését követték.
- [27] Mindezek alapján megállapítható, hogy az eljáró bíróságok az irányadó jogszabályok alkalmazásával jutottak a támadott ítélet szerinti eredményre, így a támadott bírósági ítéletek az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét (tekintettel arra, hogy annak kapcsán nem merül fel a *contra legem* jogalkalmazás kételye), és olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vet fel, amelynek tisztázását az Abtv. 27. §-a szerinti eljárás keretében az Alkotmánybíróság indokoltnak tartana. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 27. §-ának valamint az 52. § (1b) bekezdésének, részben pedig nem felelt meg az Abtv. 29. §-a szerinti követelményeknek, így az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján,

figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2025. június 17.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró